

AWP WATER KLIMAAT NATUUR

AWP Verkiezingsprogramma voor provincies en waterschappen

verkiezingen op 15 maart 2023

Alles is Water

Voor onze kinderen!

AWP WATER
KLIMAAT
NATUUR

Voorwoord van de voorzitter van de AWP

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van de AWP met de titel: 'Alles is Water'. En in de kern is dat ook zo: uiteindelijk draait in Nederland alles om water en de manier waarop we met dat water omgaan. 'Alles is Water' is een kort document, waarin u leest wat de AWP is, wat de AWP wil bereiken en vooral: hoe de AWP dat wil bereiken.*

De ondertitel is: 'Voor onze kinderen'. Water, klimaat en natuur zijn thema's die langer duren dan de vier jaar tussen twee verkiezingen in.

De AWP is geen eendagsvlug maar is opgericht in 2007 en deed in 2008 voor de eerste keer mee aan de waterschapsverkiezingen. De AWP heeft zich nu verbreed tot een partij voor provincies en waterschappen, met de focus op water, klimaat en natuur. Met ons verkiezingsprogramma: 'Alles is Water' doen wij met vertrouwen mee aan de waterschapsverkiezingen en ook de provinciale verkiezingen, beide op 15 maart 2023.

Een gezonde woon- en leefomgeving voor alle inwoners is voor de AWP belangrijk. Maar Nederland staat voor grote ruimtelijke veranderingen, en er moeten keuzes worden gemaakt! Waar bouwen we een miljoen woningen? Hoe worden die van drinkwater voorzien? Hoe gaan we al dat rioolwater zuiveren? Het gaat slecht met de natuur en de biodiversiteit, hoe maken we ruimte voor nieuwe natuurgebieden? Waar kunnen mensen wandelen, sporten, varen en vissen? En nog veel meer.

Klimaat en klimaatverandering komen veel sneller op ons af dan we tien jaar geleden nog dachten. Zo hebben we steeds vaker warme en droge zomers. En wie rekent er nog op een Elfstedentocht? Het waterbeheer gaat niet meer alleen over 'droge voeten' maar we moeten integraal rekening houden met hemelwater oppervlaktewater, grondwater en ook drinkwater.

Ook onze bescherming tegen het water is niet vanzelfsprekend. Nu voldoen onze dijken, maar de zeespiegel stijgt wel. In 2050 moeten alle dijken op orde zijn. En bij lokale hoosbuien kan het regenwater de huizen binnenlopen. Water moet uitgangspunt zijn bij alle nieuwbouwplannen.

Ook online dreigt er gevaar: onze sluizen en gemalen zijn kwetsbaar voor cybercrime. Ook een rioolwaterzuivering kan worden gehackt, evenals de kantoren van waterschappen en provincies. Dat geeft een enorme schade.

De AWP heeft betrokkenheid en deskundigheid hoog in het vaandel staan. Wij willen het verschil maken in de eigen regio, op een verstandige en verantwoordelijke wijze. Voor een leefbaar Nederland voor onze kinderen. Natuurlijk komen er in de provincies en waterschappen ook weleens onderwerpen aan de orde die verder van de kernthema's van de AWP afstaan. Ook daarvan zullen wij de dossiers bestuderen om op basis van de feiten tot een zo goed mogelijke afweging te komen.

Tot slot: de AWP is geen getuigenispartij: want samenwerken en compromissen sluiten zijn nou eenmaal noodzakelijk om onze politieke ambities te realiseren.

Fokke van Zeijl

Voorzitter hoofdbestuur AWP Nederland

** Het verkiezingsprogramma 'Alles is Water' is vastgesteld in de ALV van de AWP op 18 juni 2022.*

AWP Verkiezingsprogramma: 'Alles is Water'

Waar gaat het om?

Onze woon- en leefomgeving staat onder druk! Het klimaat verandert, er zijn meer hoosbuien en ook vaker hittegolven en lange perioden van droogte. Steden verstenen steeds verder. Natuurgebieden verdrogen. De bodem daalt door lage grondwaterstanden, niet alleen in de polders maar ook in woonwijken.

Een gezonde leefomgeving is niet meer vanzelfsprekend. De kwaliteit van water, bodem en lucht wordt slechter door chemische stoffen uit de industrie, bestrijdingsmiddelen uit de landbouw, stikstof uit de veehouderij, fijnstof uit het verkeer, bestrijdingsmiddelen op groenten en fruit, incidenten met gevaarlijke stoffen. De lijst is eindeloos.

Ook de natuur holt nog steeds achteruit door PFAS in de bodem en drinkwater, fijnstof in de lucht, verdroging van natuurgebieden, overlast van wespen, eikenprocessierupsen en tijgermuggen, omdat de ecologie uit balans is. Waternatuur die niet goed tot ontwikkeling komt omdat de waterkwaliteit niet goed genoeg is. Enzovoorts.

Wat is de AWP?

De AWP is een landelijke politieke partij, die begint waar je hoort te beginnen: aan de basis van Nederland, het water. De AWP wil dat waterschappen en provincies zich voorbereiden op een toekomst met zeespiegelstijging, met heftige buien en met lange perioden met droogte. Of je nu woont op het hoogste punt van de Veluwe of in de diepste polder van Zeeland, overal zie je het belang van water.

De AWP is in 2007 begonnen als waterschapspartij, en dat zijn we nog steeds. Maar over onze kernthema's water, klimaat en natuur worden veel besluiten genomen in het provinciebestuur. Daarom willen wij de stem van de AWP ook laten horen in het provinciale bestuur. We zijn vanaf nu ook een provinciale partij.

De kracht van de AWP ligt in de waterschappen en provincies. In de provincies en waterschappen wordt regionaal beleid opgesteld en worden besluiten genomen over de ruimtelijke ordening. Als het gaat om het gebied en de regio waar u woont, dan zijn provincie en waterschap aan zet. Daarom doet de AWP mee aan zowel de provinciale verkiezingen als de waterschapsverkiezingen.

De kernwaarden van de AWP

Onze kernwaarden zijn veiligheid, gezondheid en duurzaamheid.

- **Veiligheid** gaat over ‘droge voeten’ door stevige dijken. En droge huizen, zonder wateroverlast omdat een hoosbui lokaal opgevangen kan worden. Over stabiele waterpeilen, zodat funderingen niet verdrogen. Wij willen kunnen blijven wonen, werken en recreëren in Nederland, ook nu het klimaat verandert.
- **Gezondheid** gaat over welzijn en welbevinden. Een gezonde woon- en leefomgeving, met gezonde lucht, gezond water en een gezonde bodem. Over voldoende gezond drinkwater, ook in de toekomst.
- **Duurzaamheid** gaat over schone lucht en schoon water, zuinig gebruik van grondstoffen en beperking van onze ecologische voetafdruk. De negatieve milieueffecten van industrie en landbouw vormen een bedreiging voor ons leven en onze gezondheid en moeten zoveel als mogelijk worden geminimaliseerd.

Wat wil de AWP bereiken?

De AWP wil een mooier en schoner Nederland. Met ruim aandacht voor water, klimaat en natuur. Want de toekomst is van ons allemaal. En voor ons allemaal. Maar onze woon- leefomgeving staat onder druk. De belangrijkste bedreigingen komen door menselijk handelen: klimaatverandering, stikstofcrisis, verlies aan biodiversiteit.

Nederland drijft op water. Door de klimaatverandering moeten we wel anders en slimmer omgaan met water. Voor een goede toekomst voor onszelf en onze kinderen moeten we nu in actie komen. Hoe kunnen we hier blijven wonen als de dijken te laag blijken, zoals in Limburg? Als de natuur geen kans krijgt door stikstof en de biodiversiteit achteruitloopt door landbouwgif? En als we bouwen in de diepste polders van Nederland?

Water, klimaat en natuur

Wij komen op voor de inwoners. Wij willen integraal omgaan met water en watertekorten in Nederland. Wij willen maatregelen nemen tegen de gevolgen van klimaatverandering. Wij zijn een blauwe partij met hart voor groen. Voor onze woon- en leefomgeving. En voor onze kinderen. Wij zijn de AWP!

De AWP heeft drie concrete verkiezingsthema's: water, klimaat en natuur.

Water moet uitgangspunt zijn voor alle ruimtegebruik in Nederland. Ruimte om hoosbuien op te vangen, ruimte voor natuur en recreatie en ruimte voor een miljoen nieuwe woningen. En die nieuwe woningen moeten ook klimaatbestendig worden gebouwd, en niet op plaatsen die over vijftig jaar moeilijk droog en veilig zijn te houden.

Klimaat: we moeten nu maatregelen nemen om straks schade en overlast door hoosbuien te voorkomen. Verdroging willen we tegengaan door niet al het hemelwater snel naar zee te pompen. En we moeten rekening houden met stijging van de zeespiegel. Want het grootste deel van Nederland ligt achter een dijk, op een dalende bodem.

Natuur: een gezonde woon- en leefomgeving is een groene leefomgeving. Wij willen gezond water, zonder chemische stoffen zoals PFAS en Gen-X, en zonder bestrijdingsmiddelen. Wij willen schoon grondwater voor de natuur en om drinkwater van te maken. Wij willen biodiversiteit in onze beken en sloten.

Hoe wil de AWP dat bereiken?

De landelijke politiek maakt plannen en stelt wetten op. Vervolgens vertalen de waterschappen en provincies die plannen en wetten naar de regionale situatie. Daarbij vullen provincies en waterschappen elkaar goed aan: provincies gaan over de ruimtelijke ordening, en waterschappen over dijken en waterberging. Maar er is veel overlap: zo valt onttrekking van grondwater voor drinkwater onder de provincies. Natuurterreinen vallen ook onder de provincies, terwijl de waterschappen meer ruimte voor waternatuur nodig hebben.

De AWP wil in de politiek handelen vanuit het belang van water, klimaat en natuur. Individuele vrijheid en verantwoordelijkheid staan bij ons voorop, maar ons uitgangspunt is wel dat 'de vervuiler betaalt'. Want burgers, bedrijven en boeren hebben een eigen maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Zo weegt het maatschappelijk belang van een veilige en gezonde woon- en leefomgeving voor de AWP meestal zwaarder dan het economisch belang. Daarbij toetsen wij of een besluit van provincie of waterschap bijdraagt aan onze AWP-kernwaarden: veiligheid, gezondheid en duurzaamheid. Dan gaat het om veilige dijken. Dan gaat het om schone lucht, schone bodem en schoon water. En om duurzaam gebruik van grondstoffen en het verlagen van CO₂-uitstoot. Enzovoorts.

AWP Landelijke Speerpunten en Regionale Actiepunten

De AWP gaat uit van het belang van water, klimaat en natuur voor de leefbaarheid van onze samenleving. Denk bijv. aan zeespiegelstijging, hoosbuien, overstromingen zoals in Limburg in 2021 –

maar ook om zomerse hittestress in steden en verdroging van de natuur. In brede zin gaat het om onze leefomgeving: luchtkwaliteit, stikstofcrisis, grondwatertekorten, chemische stoffen zoals bestrijdingsmiddelen.

Met vijf landelijke speerpunten maken wij een brede vertaalslag van water, klimaat en natuur naar de praktijk. *Maar Limburg is anders dan Friesland en Overijssel is anders dan Zuid-Holland. Voor elke provincie en voor elk waterschap zijn drie specifieke actiepunten benoemd, waarvoor de AWP de komende 4 jaar zich voor wil inzetten. Deze regionale actiepunten staan op de website www.AWP.nu*

Dit zijn de 5 landelijke speerpunten van de AWP:

1. Nu aan de slag met klimaatverandering - bouw woningen waar het veilig is

Wie klimaat zegt, zegt water! Of het nu om waterschade door hoosbuien gaat, of om verdroging van natuur en landschap door een tekort aan grondwater. Klimaatverandering is niet meer te stoppen. Provincies en waterschappen moeten aan de slag met maatregelen om klimaatrisico's klein en beheersbaar te houden.

Een huis bouwen doe je niet voor twintig of dertig jaar en als je er uitgroeit door gezinsuitbreiding of het te groot wordt om zelf te onderhouden, dan wil je het weer goed verkopen. In Nederland weten we al lang dat je een huis moet bouwen op hoge grond, maar in een polder bouwen is eenvoudiger.

Speerpunt: *de AWP wil dat in alle plannen voor nieuwe woningen, nieuwe wegen en nieuwe bedrijventerreinen waterbeheer en wateroverlast nadrukkelijk aandacht krijgen*

- *Provincie: Water moet het uitgangspunt zijn voor alle ruimtegebruik. Provincies moeten terughoudend zijn in het aanwijzen van nieuwe woningbouwlocaties buiten de bebouwde kom, en zorgen voor voldoende ruimte voor hemelwaterberging rondom de steden.*
- *Waterschap: opkomen voor het belang van water en aangeven wanneer een plan voor woningbouw of een snelweg echt onverstandig is. Dat betekent een sterke positie innemen op basis van de watertoets in de Omgevingswet.*
- *Ook geldt 'Onbekend maakt onbemind': provincies en waterschappen mogen de dilemma's waarvoor ze staan, veel beter uitdragen in de media. Zo creëer je meer draagvlak onder de inwoners voor het werk van provincies en waterschappen.*

2. Verdroging, verzilting en drinkwater

In Oost- en Zuid-Nederland, en op de Veluwe, de Hondsrug en de Utrechtse Heuvelrug gaan bomen dood omdat het grondwater diep wegzakt, terwijl er genoeg regen valt in de herfst en winter. Boeren

mogen niet meer beregenen en drinkwaterbedrijven waarschuwen dat er binnenkort niet genoeg grondwater meer is voor drinkwater.

De verantwoordelijkheid voor hemelwater, oppervlaktewater, grondwater en drinkwater ligt verdeeld over provincies, waterschappen en gemeenten. Grondwater is belangrijk voor de natuur en voor drinkwater. Verdroging maakt dat beken niet meer stromen en bomen doodgaan.

Speerpunt: *de AWP wil dat waterschappen en provincies ervoor zorgen dat we droge voeten houden maar ook dat we verdroging voorkomen.*

- *Provincie: regie nemen in het grondwaterbeleid, dat nu nog is versnipperd over provincie, waterschap en gemeenten. Vernatting waar het kan.*
- *Waterschap: grenzen aan onttrekking van het ondiepe grondwater vastleggen in grondwaterpeilbesluit, zodat woningeigenaren en boeren weten waar ze aan toe zijn en natuurgebieden niet verdrogen.*
- *Drinkwater: structureel verminderen van de vraag naar drinkwater betekent dat heel veel grondwater in de grond kan blijven, en dat er minder rivierwater hoeft te worden gezuiverd. De AWP is voorstander om vaste heffingen, zoals de zuiveringsheffing, om te zetten naar een variabele toeslag op basis van het drinkwaterverbruik.*

3. Gezond water voor mens en dier

Gezond eten, het klinkt heel logisch maar op Nederlandse landbouwgrond wordt driftig met gif gespoten. Bestrijdingsmiddelen, medicijnresten, en microplastics in water, lucht of bodem vergiftigen planten en dieren. Veel chemische stoffen, zoals PFAS en Gen-X, zijn desastreus voor onze gezondheid.

Speerpunt: *de AWP wil strenge controles op chemische stoffen, en het gebruik van bestrijdingsmiddelen zo veel mogelijk verbieden.*

- *Provincie: actief beleid om gebruik van bestrijdingsmiddelen te beperken, bijv. in de teelt van bollen en lelies en in de glastuinbouw. Dit past ook in EU-beleid om het gebruik van bestrijdingsmiddelen te halveren in 2030.*
- *Waterschap: actief controleren op wat er allemaal aan chemische stoffen terecht komt in het oppervlaktewater, en waar mogelijk ook boetes uitdelen aan vervuilers.*

4. Rijke en robuuste natuur

Nederland is een klein land met weinig ruimte voor natuur. Mensen vinden rust en ontspanning in de natuur. Sloten en beken, omzoomd door natuurvriendelijke oevers vormen een netwerk van leefgebieden voor vogels, vissen, insecten en kleine zoogdieren.

Speerpunt: de AWP wil meer leefgebied voor dieren en planten (biodiversiteit) door het uitbouwen van sloten en waterlopen tot een groenblauw netwerken, die van het platteland doorlopen tot in stedelijk gebied.

- *Provincie: in het provinciale natuurbeleid prioriteit geven aan ecologische verbindingzones langs beken en sloten, en de beschermde status van groenblauwe verbindingen juridisch verankeren.*
- *Waterschap: actief inzetten op de aanleg van natuurvriendelijke oevers tot een samenhangende groenblauwe verbinding tussen verschillende natuurgebieden. Vrije vismigratie bevorderen, met specifiek aandacht voor glasaal en paling.*
- *Natuurbeleid: weidevogels gaan nog steeds achteruit, ganzen veroorzaken lokaal een slechte waterkwaliteit, en overlast gevende soorten zoals de rode rivierkreeft moeten actief worden weggevangen.*

5. Betaalbare en duurzame energie

De energietransitie naar duurzame energie is cruciaal om de klimaatverandering te vertragen door vermindering van CO₂-uitstoot. En om onafhankelijk te worden van de import van aardgas. Ook moet het elektriciteitsnet worden uitgebreid, zodat alle duurzame stroom ook kan worden benut.

De AWP wil dat kansrijke initiatieven voor duurzame energie, zoals warmte uit oppervlaktewater (aquathermie) en groene waterstof uit zonne-energie, versneld ontwikkeld worden. Provincies en waterschappen hebben een maatschappelijke verantwoordelijkheid om deze ontwikkelingen te versnellen en op te schalen.

Duurzame energie is nog duur. Maar dat hoeft niet als de voordelen van duurzame energie bij de burgers terechtkomen. Bijv. bij de plaatsing van een windmolen horen omwonenden te kunnen meedelen in de winst.

Speerpunt: de AWP wil duurzame energie bevorderen om energie betaalbaar te houden.

- *Provincie: versnellen van de energietransitie in de ruimtelijke plannen. Provincies moeten energieneutraal zijn in 2025 en klimaatneutraal in 2030.*

- *Waterschap: actief aan de slag met winning van warmte uit oppervlaktewater (Aquathermie) bijv. om huizen te verwarmen, als alternatief voor fossiele energie. Waterschappen moeten energieneutraal zijn in 2025 en klimaatneutraal in 2030.*

Tot slot

De AWP heeft veel ambities op het gebied van water, klimaat en natuur. Wij geloven dat een gezonde woon- en leefomgeving ook in de toekomst bereikbaar is. Natuurlijk, de problemen stapelen zich op: klimaatcrisis, biodiversiteitscrisis, woningcrisis, stikstofcrisis, enzovoorts.

De AWP erkent dat de Haagse politiek de kaders van het beleid bepaalt, maar dat elk beleid staat of valt met de uitvoering op regionaal niveau. De provincies en de waterschappen worden steeds meer complementair aan elkaar. Samen moeten ze de regie nemen over het ruimtegebruik en het waterbeheer in Nederland.

Onder de nieuwe Omgevingswet die op 1 jan 2023 ingaat, wordt de nadruk gelegd op samenwerking vanaf het eerste begin. Dat wordt een uitdaging, maar de AWP ziet vooral ook kansen om onze politieke ambities voor water, klimaat en natuur in te brengen in de bestuurlijke afwegingen.

Uiteraard heeft de AWP – net als elke politieke partij – de steun nodig van u als kiezer. Wij vertrouwen erop, dat wij u hebben kunnen overtuigen dat een stem op de AWP een goede stem is. Alleen samen kunnen we een mooie toekomst voor water, klimaat en natuur dichterbij brengen!

Het hoofbestuur van AWP Nederland

	<p><i>Van Thales van Milete (ca. 624-545 v.Chr.) is de beroemde uitspraak: 'Alles is Water'. Water is beweeglijk en veranderlijk. Bij verhitting verandert water in stoom, bij bevroering in vaste stof. Water is noodzakelijk om alle vormen van leven in stand te houden.</i></p> <p><i>De AWP borduurt verder op de wijsheid van Thales van Milete. Water staat aan de basis van onze woon- en leefomgeving. Te veel water? Dan krijgen we natte voeten. Te weinig water? Akkers en natuurgebieden verdrogen en huizen verzakken. Het draait allemaal om water en goed waterbeheer.</i></p> <p><i>Thales van Milete wist dat al.</i></p>
---	---